

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2017/18:4145

av **Christina Örnebjär m.fl. (L)**

med anledning av prop. 2017/18:215 Utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utredningsverksamheten ska utvidgas till att omfatta även självmord, grov våldtäkt och könsstympning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att närståendebegreppet bör utvidgas och förtydligas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utredningsverksamheten även ska omfatta barn som bevittnat våld, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Dödsfallsutredningar är ett viktigt redskap i arbetet för att förbättra samhällets möjligheter att förebygga våld i nära relationer mot både barn och vuxna. I propositionen föreslås nu att lagen om utredningar avseende vissa dödsfall utökas till att omfatta fler fall än där barn eller vuxna avlidit – vilket innebär att det kommer att handla om mer än dödsfallsutredningar. Fall där barn utsatts för grov eller synnerligen grov misshandel ska omfattas om brottet begåtts av en närstående eller tidigare

närstående. När det gäller vuxna ska försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp utredas om det begåtts av en närstående eller tidigare närstående.

Förslagen är i stor utsträckning i linje med vad Liberalerna tidigare framfört. På några punkter menar vi dock att regeringen borde gått längre.

I likhet med bland andra flera barnrättsorganisationer, GAPF och länsstyrelsen i Östergötland, och flera tidigare utredningar, menar vi att utredningsverksamheten bör utökas till att gälla fler brott än dem som regeringen nu föreslår, nämligen självmord, grov våldtäkt där förövaren är en närstående eller tidigare närstående samt könsstympning. I de fall en utredning enligt denna lag görs med anledning av brott mot en vuxen, och det finns barn med som upplevt våldet, ska utredningen även omfatta vilka åtgärder som vidtagits eller kunnat vidtas för att skydda barnet. Detsamma gäller när en utredning görs med anledning av brott mot ett barn, och andra barn upplevt våldet.

Flera remissinstanser har påpekat att för att säkerställa att hedersrelaterat våld omfattas av utredningsverksamheten bör närståendebegreppet utvidgas och förtydligas. Regeringen framhåller i propositionen att det i de tidigare förarbetena finns uttalanden att begreppet närstående inte bör tolkas alltför snävt. Liberalerna menar att detta inte är tillräckligt – begreppet närstående bör tolkas tillräckligt brett.

Liberalerna har i tidigare motioner framfört att utredningarna bör kunna riktas mot myndigheternas agerande i ett enskilt fall – en haverikommission eller en ”Lex Lotta”. Att granska det enskilda fallet handlar om att bedöma hur polis och åklagare agerat, men också socialtjänsten, sjukvården och andra instanser. Det behöver också granskas vad som var känt på förhand om både gärningsman och offer. I dag kan Socialstyrelsen exempelvis inte ta del av rättspsykiatriska undersökningar eller andra handlingar som rör gärningspersonen. I ett svar på en skriftlig fråga 2016/17:947 från Roger Haddad (L), anförde justitieministern att regeringen såg positivt på förslaget att införa en Lex Lotta. Några sådana förslag har dock inte beretts inom ramen för detta ärende. Vi beklagar det.

Christina Örnebjär (L)

Christer Nylander (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Tina Acketoft (L)

Mats Persson (L)

Maria Weimer (L)